

Список використаних джерел:

1. Драч І.І. Управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи: теоретико-методичні засади: монографія / І.І. Драч. – К.: «Дорадо-Друк», 2013. – 456 с.
2. Саюк В.І. Компетентнісний підхід у підготовці науково-педагогічних кадрів і сукупність компетентностей сучасного викладача системи післядипломної педагогічної освіти / В.І. Саюк. – Теорія і практика підготовки науково-педагогічних кадрів в Україні: зб. наук. пр. : НАПН України, Ун-т менедж. освіти. – К.: СПД-ФО Рудник В.А., 2015. – С. 154–168.
3. Саюк В.І. Професійна компетентність консультантів галузі освіти як важливий чинник успішної фахової діяльності / В. І. Саюк. – Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. – 2016. – Вип. 26. – С. 33–38.

Піндосова Т.С.

кандидат філологічних наук,

старший викладач,

Херсонська державна морська академія

ПРИЙОМИ КОРЕКЦІЇ ПОМИЛОК В УСНОМУ МОВЛЕННІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Однією з основних цілей вивчення англійської мови є оволодіння мовленнєвими компетенціями, необхідними для повноцінної комунікації. Проте, у процесі формування таких умінь та навичок, викладачі продовжують стикатися з проблемою виникнення помилок в усному мовленні студентів. Зрозуміло, що при цьому вони мають не лише правильно виправляти помилки, але й вживати заходи щодо їх зменшення та попередження, оскільки їх присутність в усному мовленні ускладнює спілкування, що призводить до неминучих комунікативних невдач. З одного боку, помилки вказують на прогалини в знаннях, які треба заповнити, а з іншого – можуть пришвидшити процес опанування мови. На сьогодні, у методології викладання англійської мови існує велика кількість напрацювань, що стосуються виправлення помилок в усному мовленні студентів.

Метою дослідження є проаналізувати та виокремити найефективніші прийоми корекції помилок в усному мовленні студентів на заняттях з англійської мови.

Дослідник Дж. Едж виділяє помилки-обмовки (slips), помилки, які допускаються учнями в пройденому матеріалі (errors) та не в пройденому (attempts). До перших належать ті, які учень може виправити сам. До другого типу помилок належать ті, які учень не може виправити самостійно, навіть якщо на них вказати, але, в загалом, всі інші учні в класі знайомі з помилкою і здатні її виправити [6, с. 70].

У психолінгвістиці зібрано багато матеріалу, який пов'язаний з виникненням помилок і сприйняттям усного мовлення. Науковці виділяють три основні причини виникнення помилок у процесі формування умінь та навичок усного мовлення, а саме: інтерференція рідної мови, недостатнє знання граматики англійської мови та вплив однієї іноземної мови на іншу за умови їх одночасного вивчення [4, с. 432].

Варто зазначити, що педагоги по-різному ставляться до виправлення помилок. Одні (J. Harmer) наголошують на обмеженнях у виправленні і радять викладачеві не втручатися у висловлювання, наполягаючи на правильності і повторенні виправленого. Інші (M. K. Burt) пропонують зосереджувати увагу не на локальних, а на глобальних помилках, які шкодять комунікації [5, с. 53–63; 7, с. 448].

Дослідниця О. Лось зазначає, виправляти усні помилки є недоцільним, бо зазвичай це не спрацьовує і є не ефективним. Коли студента виправляють, він усвідомлює, у чому його помилка. Під час розмови, коли спілкування відбувається дуже швидко, коли слід швидко співвідносити почуте з тим, що маєш відповісти, така взаємодія відбувається на підсвідомому рівні, який важко контролювати. До того ж, свідомий контроль власного висловлювання призводить до гальмування мовлення, бо студент замість того, щоб вільно, природно, спокійно говорити, починає сумніватися у сказаному, хвилюватися із приводу помилок, намагається свідомо контролювати й будувати висловлювання. Говоріння уповільнюється, здається штучним, а це, в свою чергу, впливає на здатність як сприймати, так і продукувати інформацію [2, с. 135].

Отже, не можна однаково ставитися до помилок, треба підходити диференційовано, беручи до уваги багато чинників, таких як: вид і мета роботи, тип помилки, причини виникнення, її вплив на подальше вивчення мови, умови, в яких вона зроблена тощо. Зокрема, коли

йдеться про формування іншомовного мовлення студентів, дослідники однак не втручаються і не переривають мовлення, а виправляють лише комунікативно значущі помилки [2, с. 135].

На думку І. Волошанської та З. Хало, для виправлення помилок дуже важливо правильно вибирати час. Постійні помилки потребують миттєвого виправлення, але для боязких студентів робити це потрібно так, щоб не образити їхні почуття, використовуючи анонімний спосіб або ж самовиправлення. Викладачеві варто зважати на реакцію студента при виправленні помилок, щоб уникнути негативного впливу на нього і не викликати страх перед відповіддю. Позитивний відгук на відповідь студента часто ефективніший, ніж повідомлення, що він помиляється [1, с. 193].

Одним з цікавих прийомів роботи над помилками є «make a traffic light» (створи світлофор). Кожному студентові на початку заняття дають набір з трьох кольорових дощечок і просять обрати одну і покласти перед собою. Якщо студент обирає червону, то він взагалі не хоче, щоб його виправляли (немає настрою або погано почувається). Жовтий колір свідчить, що людина готова, щоб її виправляли, але лише у тих випадках, які є принципово важливими для розуміння мовлення. Обираючи зелену дощечку, студенти показують, що вони готові до виправлення своїх помилок так часто і багато, як того вимагає конкретно взята мовленнєва ситуація [7].

Багато помилок в усному мовленні можна усунути за допомогою «self-correction» (неправильні слова і конструкції виправляє сам студент). Викладачеві не варто поспішати коригувати помилки, потрібно вказати на них вираз обличчя, жестом або використовувати команди: «change the pronunciation», «change the verb», «change the word». Якщо ж студент не може виправити помилку самостійно, необхідно вдаватися до іншого методу – допомоги класу (peer correction). Наприклад (тренування постановки питання в певному часу): *C1*: Have you saw this film? *T*: вираз подиву. *C1*: намагається виправитися. *T*: Can anyone help us? Yes, *C2*: Have you seen this film? Викладач повинен попросити студента, який припустився помилки, повторити все правильно.

Ще одним прийомом для корекції мовленнєвих висловлювань є відтерміноване виправлення (delayed correction): викладач фіксує помилки, не перериваючи висловлювання студентів. Якщо одна і та ж помилка повторюється регулярно, слід акцентувати на неї увагу за допомогою «peer correction» (взаємокорекція) після того, як студент повністю висловив відповідну думку або закінчив свою розповідь [7].

В усному мовленні помилки можна виправити одним з таких прийомів:

1. Долоня. Викладач піднімає долоню, і вимовляє пропозицію, вказуючи на пальці, при цьому один палець відповідає одному слову. Цю техніку можна застосовувати, якщо студент пропустив слово (викладач показує на палець і мовчить), або якщо викладач хоче, щоб студент використовував коротку, а не повну форму, наприклад, *isn't*, а не *is not* (викладач зводить два пальця разом).

2. Відлуння. Викладач повторює сказане студентом з висхідною (запитальною) інтонацією, вказуючи таким чином на те, що десь він припустився помилки. Цей прийом добре працює, якщо помилка незначна, і якщо викладач впевнений, що студент зможе виправити її самостійно.

3. Ідентифікація помилки (*identifying the mistake*). Іноді нам потрібно вказати на помилку, зосереджуючи увагу учнівства на ній. Ця тактика частіше застосовується до помилок, які зумовлюються недостатнім володінням матеріалом. Ми можемо сказати: «Ви впевнені?», щоб вказати на помилки. Потім можна зазначити правильний варіант.

4. Ехо-корекція (*echo correction*) означає повторення того, що сказав студент з інтонацією вгору. Це показує, що десь є помилка, оскільки така інтонація звучить як запитання. Ця тактика ефективна тоді, коли студенти роблять незначні обмовки (*slips*), які вони можуть виправити самі [7].

Попри важливість роботи над помилками, їх виправлення та обговорення мають здійснюватися у доброзичливій атмосфері для того, щоб заохочувати студентів до подальшої роботи та самовдосконалення. Тож, виправляти треба помилки, а не студентів, а також постійно хвалити їх за щоденні «перемоги» [3, с. 61]. Необхідно враховувати індивідуальні психологічні особливості здобувачів вищої освіти. Так, деякі з них вважають помилки чимось вкрай негативним і тому намагаються висловлюватись, обдумуючи кожне слово та уникаючи складних конструкцій. Це є негативним наслідком системи контролю та оцінювання усного мовлення, спрямованої підрахунок помилок. Студентів потрібно заохочувати та підтримувати у намаганнях висловлювати свою думку і не «вичікувати» помилки, щоб миттєво її виправити.

Отже, виправлення помилок в усному мовленні студентів є оперативним і комплексним завданням, за якого необхідно брати до уваги безліч факторів. До прикладу, необхідно враховувати індивідуальні психологічні особливості і пам'ятати про те, що виправляти кожного з них необхідно по-

різному. Не менш важливим є те, коли здійснювати виправлення: відразу після допущення помилки чи після завершення говоріння студента. Викладач може користуватися такими прийомами корекції помилок: міміка, жести, самокорекція, взаємокорекція, відтерміноване виправлення, ідентифікація помилки, долоня, відлуння.

Список використаних джерел:

1. Волошанська І., Хало З. Особливості використання комунікативних методів навчання для розвитку навиків говоріння на уроках іноземної мови // Актуальні питання гуманітарних наук. – Вип. 28. – Том 1. – 2020. – С. 190–195.
2. Лось О.В. Про деякі аспекти попередження та виправлення помилок в іншомовному мовленні. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 8. – С. 133–142.
3. Озерний Д., Серостанова О. Сучасне викладання іноземних мов. Як вказати на помилку. Режим доступу: <https://nus.org.ua/view/suchasne-vykladannya-inozemnyh-mov-yak-vkazaty-na-pomyлку/>
4. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. – М., 2004. – 432 с.
5. Burt. K. M. Error Analysis in the Adult EFL Classroom // TESOL Quarterly. – Vol. 9. – No. 1. – March, 1975. – Pp. 53–63.
6. Edge J. Mistakes and Corrections. – London: Pearson Longman, 1997. – 70 p.
7. Harmer J. The Practice of English Language Teaching: New Edition. New York: Longman, 1991. 448 p.

Ратій Ю.М.

студентка,

*ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ*

ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Соціальний запит на підготовку сучасних фахівців включає в себе не тільки високий рівень їх професійних знань і вмінь, але й такі особистісні якості, як ініціативність, інноваційність, комунікативність, здатність викликати позитивне ставлення до себе, заслужити повагу і